

Informacija u vezi sa realizacijom Odluke Komiteta UNESCO (40 COM 7B.54), donijete u Istanbulu, jul 2016. godine, koja se odnosi na kulturno-istorijsko područje Kotor, s Akcionim planom za sprovođenje te odluke

Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora nalazi se na UNESCO listi svjetske baštine od 1979. godine, kada je upisano po hitnom postupku, nakon razornog zemljotresa koji je skrenuo pažnju na univerzalne vrijednosti ovog kulturnog dobra. Prethodna decenija za ovo UNESCO područje karakteristična je po izuzetnom urbanističkom pritisku, koji je rezultirao nekontrolisanom gradnjom koja je u određenim slučajevima ugrozila kulturne vrijednosti koje su ovo dobro preporučile za UNESCO status. Paralelno sa tim, država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju. Usvojen je *lex specialis* Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora („Sl. list CG, broj 56/13), kako bi ovo mjesto svjetske baštine dobilo veću zakonsku zaštitu. Zakon između ostalog propisuje i formiranje upravljačkog tijela ovog područja – Savjet za upravljanje prirodnim i kulturno-istorijskim područjem Kotora, na čijem je čelu predsjednik Opštine Kotor. Savjet je imenovan 22.01.2016. godine („Sl. list CG“, broj 6/16).

Problematika koja se odnosi na Kotor i ubrzanu urbanizaciju kulminirala je na sastanku Komiteta UNESCO u Istanbulu, u julu 2016. godine, kada je Crna Gora strogo opomenuta zbog odnosa prema ovom području. S tim u vezi, iskazana je briga za *univerzalne vrijednosti* UNESCO područja koje su Kotor preporučile za ovaj status, a takva pozicija ozbiljno prijeti da problematizuje status Kotora na UNESCO listi svjetske baštine.

Komitet, naime, Odlukom (40 COM 7B.54), zahtijeva od Visoke strane ugovornice da: nastavi aktivnosti u pravcu brzog okončanja postupka imenovanja i sprovođenja Upravljačkog savjeta sa jasnim mandatom obezbjeđenja djelotvorne koordinacije na polju upravljanja; okonča radnje preduzete u odgovoru na preporuke Komiteta svjetske baštine; preduzme na sebe izradu nezavisne Procjene uticaja na baštinu, u skladu sa Smjernicama ICOMOS-a u vezi sa Procjenom uticaja na baštinu za kulturna dobra sa liste Svjetske baštine, za turistički objekat na lokalitetu Glavati - Prčanj za koji je usvojena Lokalna studija lokacije, kao i za sve planirane, odobrene i započete razvojne projekte, kako bi se procijenili njihovi uticaji na Izuzetnu univerzalnu vrijednost kulturnog dobra i njegove karakteristike; podnese rezultate navedenih Procjena uticaja na baštinu Centru za svjetsku baštinu, kako bi bile pregledane od strane savjetodavnih organa, prije preuzimanja bilo kakvih daljih obaveza; podnese Centru za svjetsku baštinu, do 1. decembra 2017. godine, ažurirani izvještaj o stanju zaštite kulturnog dobra i o sprovođenju navedenog, kako bi isti bio razmotren na 42. zasjedanju Komiteta svjetske baštine, u 2018. godini.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo kulture predlaže Vladi Crne Gore da donese Akcioni plan za realizaciju odluka koje se odnose na područje Kotora usvojenih u Istanbulu u julu 2016. godine, od strane komiteta UNESCO.

Prilozi: Prijedlog akcionog plana za realizaciju odluka koje se odnose na područje Kotora usvojenih u Istanbulu u julu 2016. godine, sa Odlukom Komiteta za svjetsku baštinu, Mišljenje Ministarstva finansija, Mišljenje Ministarstva održivog razvoja i turizma

PRIJEDLOG

AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU ODLUKA KOJE SE ODNOSU NA PODRUČJE
KOTORA

USVOJENIH U ISTANBULU U JULU 2016. GODINE OD STRANE KOMITETA UNESCO

I OSNOV ZA DONOŠENJE AKCIONOG PLANA

Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotor nalazi se na UNESCO listi svjetske baštine od 1979. godine, kada je upisano po hitnom postupku, nakon razornog zemljotresa koji je skrenuo pažnju na univerzalne vrijednosti ovog kulturnog dobra. Prethodna decenija za ovo UNESCO područje karakteristična je po izuzetnom urbanističkom pritisku, koji je rezultirao nekontrolisanom gradnjom koja je u određenim slučajevima ugrozila kulturne vrijednosti koje su ovo dobro preporučile za UNESCO status. Paralelno sa tim, država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju. Usvojen je *lex specialis* Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora („Sl. List CG br. 56/2013), kako bi ovo mjesto svjetske baštine dobilo veću zakonsku zaštitu. Zakon između ostalog propisuje i formiranje upravljačkog tijela ovog područja – Savjet za upravljanje prirodnim i kulturno-istorijskim područjem Kotora, na čijem je čelu predsjednik Opštine Kotor. Savjet je imenovan 22.01.2016. godine („Sl. List CG“ br. 6/2016). Uloga Savjeta je da promoviše značaj univerzalnih vrijednosti, koordinira izradu, reviziju i sprovođenje Menadžment plana, inicira i prati realizaciju aktivnosti predviđenih Menadžment planom, daje mišljenje na prijedloge, programe, projekte i planska dokumenta, kako bi bili usklađeni sa Menadžment planom. Takođe, Savjet podstiče realizaciju aktivnosti i projekata koji doprinose zaštiti, očuvanju i razvoju Područja, vrši monitoring stanja Područja i zahtijeva mjere za njegovo unapređenje, te priprema Izvještaj o implementaciji Menadžment plana za Vladu. Sjednice bi trebalo da se održavaju najmanje jednom mjesečno.

Problematika koja se odnosi na Kotor i ubrzanu urbanizaciju kulminirala je na sastanku Komiteta UNESCO u Istanbulu, kada je Crna Gora strogo opomenuta zbog odnosa prema ovom području.

II ODLUKA KOMITETA IZ JULA 2016. GODINE, KOJA SE ODNOSI NA KOTOR

1. Komiteta odlučno zahtijeva od Visoke strane ugovornice da nastavi aktivnosti u pravcu brzog okončanja postupka imenovanja i sprovođenja Upravljačkog savjeta sa jasnim mandatom obezbjeđenja djelotvorne koordinacije na polju upravljanja;¹
2. Takođe odlučno zahtijeva od Visoke strane ugovornice da okonča radnje preduzete u odgovoru na preporuke Komiteta svjetske baštine, a posebno:
 1. Pregled i usklađivanje svih planskih instrumenata preko jedne sveobuhvatne Procjene uticaja na baštinu (HIA), zasnovane na Smjernicama ICOMOS-a u vezi sa Procjenom uticaja na baštinu za kulturna dobra sa liste Svjetske baštine (Guidance on HIAs for Cultural World Heritage Properties), kako bi se uspostavio jasan planski okvir / okvir javne politike koji je konzistentan sa potrebom zaštite Izuzetne univerzalne vrijednosti kulturnog dobra i njegovih karakteristika, te promovisali održivi, nepristrasni i kompatibilni oblici razvoja,

¹ Ova tačka Odluke je rezultat vremenskog nesklada između slanja Izvještaja UNESCO (početak decembra 2015. godine) i imenovanja Savjeta za upravljanje prirodnim i kulturno-istorijskim područjem Kotora.

2. Završetak Studije zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana područja posebne namjene za *Morsko* dobro (PPPPNMD), kao osnove za definisanje zoniranja upotrebe zemljišta i povezanog sistema mjera i detaljnih odredaba, koja bi trebala biti zasnovana na Izuzetnoj univerzalnoj vrijednosti kulturnog dobra i karakteristikama njegovog pejzaža, te inkorporirana u sve ostale planove,
3. Završetak Procjene uticaja na baštinu projekta mosta na Verigama i svake alternativne opcije, kao osnove za razvoj Regionalne saobraćajne strategije,
4. Završetak i usvajanje Prostornog plana Opštine Kotor, u skladu sa ciljevima, zoniranjem i odredbama koje će biti razrađene za PPPPNMD;
3. Zahtijeva od Visoke strane ugovornice da preduzme na sebe izradu nezavisne Procjene uticaja na baštinu, u skladu sa Smjernicama ICOMOS-a u vezi sa Procjenom uticaja na baštinu za kulturna dobra sa liste Svjetske baštine, za turistički objekat na lokalitetu Glavati - Prčanj za koji je usvojena Lokalna studija lokacije, kao i za sve planirane, odobrene i započete razvojne projekte, kako bi se procijenili njihovi uticaji na Izuzetnu univerzalnu vrijednost kulturnog dobra i njegove karakteristike;
4. Ponavlja svoj zahtjev upućen Visokoj strani ugovornici da podnese rezultate navedenih Procjena uticaja na baštinu Centru za svjetsku baštinu, kako bi bile pregledane od strane savjetodavnih organa, prije preuzimanja bilo kakvih daljih obaveza;
5. Takođe zahtijeva od Visoke strane ugovornice da podnese Centru za svjetsku baštinu, do 1. decembra 2017. godine, ažurirani izvještaj o stanju zaštite kulturnog dobra i o sprovođenju navedenog, kako bi isti bio razmotren na 42-om zasijedanju Komiteta svjetske baštine u 2018. godini.

III OČEKIVANI REZULTATI

Saniranje problematičnih pitanja u Prirodnom i kulturno-istorijskom području Kotora, predstavlja kontinuiran proces čiji se kraj očekuje 01. novembra 2017. godine, kada Crna Gora treba da podnese UNESCO Izvještaj o stanju kulturne baštine u Prirodnom i kulturno-istorijskom području Kotora. Kako bi pomenuti izvještaj bio afirmativan po status Kotora, a u skladu sa zahtjevima Odluke 40. UNESCO Komiteta iz Istanbula (C 125ter, kopija u prilogu), do 01. decembra 2017. godine treba donijeti i dostaviti UNESCO sljedeće dokumente:

1. Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje (Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana područja posebne namjene za *Morsko* dobro)
2. Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kotor
3. Prostorno-urbanistički plan Opštine Kotor
4. HIA za plansku dokumentaciju

5. HIA za most na Verigama
6. HIA za lokalitet Kostanjica
7. HIA za lokalitet Glavati – Prčanj
8. HIA za lokalitet Morinj

IV AKCIONI PLAN

Br.	Tema	Cilj	Rok	Nosilac	Partneri	Sredstva
1.	Upravljanje	Revizija sistema upravljanja – redefinisane Savjeta za upravljanje i Menadžment plana	II kvartal	Opština Kotor	Ministarstvo kulture, Crnogorska nacionalna komisija za UNESCO, uz podršku UNESCO kancelarije iz Venecije	30.000 € (očekivana donacija)
2.	Edukacija	Radionica za izradu HIA	I kvartal	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Ministarstvo kulture, Crnogorska nacionalna komisija za UNESCO	30.000 € (očekivana donacija)
3.	Planska dokumentacija	Stavljanje van snage postojeće planske dokumentacije na teritoriji Opštine Kotor	I kvartal	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Opština Kotor	Ministarstvo kulture	/
4.	Planska dokumentacija	Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje (Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana područja posebne namjene za Morsko dobro)	III kvartal	JU Centar za konzervaciju i arheologiju, Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Ministarstvo kulture, Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Nijesu predviđena naknadna sredstva
5.	Planska dokumentacija	Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade Prostorno-	III kvartal	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Ministarstvo kulture, Upravljački savjet za upravljanje	Nijesu predviđena naknadna sredstva

		urbanističkog plana Opštine Kotor			Prirodnim i kulturno – istorijskim Područjem Kotora, Ministarstvo održivog razvoja i turizma	
6.	Planska dokumentacija	Prostorno- urbanistički plan Opštine Kotor	IV kvartal	Opština Kotor	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Nijesu predviđena naknadna sredstva
7.	Planska dokumentacija	Izrada HIA za plansku dokumentaciju	III kvartal (septembar)	Arhitektons ki fakultet Univerziteta Crne Gore	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo kulture, Crnogorska nacionalna komisija za UNESCO	50.000 € (obezbijede na sredstva)
8.	Planska dokumentacija	HIA za most na Verigama	IV kvartal (novembar)	Arhitektons ki fakultet Univerziteta Crne Gore	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno – istorijskim Područjem Kotora, Ministarstvo pomorstva i saobraćaja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Potencijalni ugovoreni partneri	cca 10.000 € (obezbijede na sredstva)
9.	Planska dokumentacija	HIA za lokalitet Glavati – Prčanj	IV kvartal (novembar)	Arhitektons ki fakultet Univerziteta Crne Gore	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno –	cca 10.000 € (obezbijede na sredstva)

					istorijskim Područjem Kotor, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Potencijalni ugovoreni partneri	
10.	Planska dokumentacija	HIA za lokalitet Kostanjica	IV kvartal (novembar)	Arhitektonski fakultet Univerziteta Crne Gore	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno – istorijskim Područjem Kotor, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Potencijalni ugovoreni partneri	cca 10.000 € (obezbijede na sredstva)
11.	Planska dokumentacija	HIA za lokalitet Morinj	IV kvartal (novembar)	Arhitektonski fakultet Univerziteta Crne Gore	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno – istorijskim Područjem Kotor, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Potencijalni ugovoreni partneri	cca 10.000 € (obezbijede na sredstva)
12.	Prevod planskih dokumenata	HIA za plansku dokumentaciju, te HIA za Verige Prćanj, Morinj i Kostanjicu	IV kvartal	Ministarstvo kulture	Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Crnogorska nacionalna komisija za UNESCO	Obezbijede na sredstva

Odluka: 40 COM 7B.54

Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotor (Crna Gora) (C 125ter)

Komitet za svjetsku baštinu,

1. Nakon što je pregledao Dokument WHC/16/40.COM/7B,
2. Pozivajući se na Odluku **38 COM 7B.29**, usvojenu na svom 38-om zasijedanju (Doha, 2014. god.),
3. Pozdravlja napredak koji je postigla Visoka strana ugovornica na unaprjeđenju pravnog, planskog i upravljačkog okvira vezanog za ovo kulturno dobro;
4. Odlučno zahtijeva od Visoke strane ugovornice da nastavi aktivnosti u pravcu brzog okončanja postupka imenovanja i sprovođenja Upravljačkog savjeta sa jasnim mandatom obezbjeđenja djelotvorne koordinacije na polju upravljanja;
5. Takođe odlučno zahtijeva od Visoke strane ugovornice da okonča radnje preduzete u odgovoru na preporuke Komiteta svjetske baštine, a posebno:
 1. Pregled i usklađivanje svih planskih instrumenata preko jedne sveobuhvatne Procjene uticaja na baštinu (HIA), zasnovane na Smjernicama ICOMOS-a u vezi sa Procjenom uticaja na baštinu za kulturna dobra sa liste Svjetske baštine (Guidance on HIAs for Cultural World Heritage Properties), kako bi se uspostavio jasan planski okvir / okvir javne politike koji je konzistentan sa potrebom zaštite Izuzetne univerzalne vrijednosti kulturnog dobra i njegovih karakteristika, te promovisali održivi, nepristrasni i kompatibilni oblici razvoja,
 2. Završetak Studije zaštite kulturnih dobara za potrebe Prostornog plana područja posebne namjene za Morsko dobro (PPPNMD), kao osnove za definisanje zoniranja upotrebe zemljišta i povezanog sistema mjera i detaljnih odredaba, koja bi trebala biti zasnovana na Izuzetnoj univerzalnoj vrijednosti kulturnog dobra i karakteristikama njegovog pejzaža, te inkorporirana u sve ostale planove,
 3. Završetak Procjene uticaja na baštinu projekta mosta na Verigama i svake alternativne opcije, kao osnove za razvoj Regionalne saobraćajne strategije,
 4. Završetak i usvajanje Prostornog plana Opštine Kotor, u skladu sa ciljevima, zoniranjem i odredbama koje će biti razrađene za PPPNMD;
6. Zahtijeva od Visoke strane ugovornice da preduzme na sebe izradu nezavisne Procjene uticaja na baštinu, u skladu sa Smjernicama ICOMOS-a u vezi sa Procjenom uticaja na baštinu za kulturna dobra sa liste Svjetske baštine, za turistički objekat na lokalitetu Glavati - Prčanj za koji je usvojena Lokalna studija lokacije, kao i za sve planirane, odobrene i započete razvojne projekte, kako bi se procijenili njihovi uticaji na Izuzetnu univerzalnu vrijednost kulturnog dobra i njegove karakteristike;
7. Ponavlja svoj zahtjev upućen Visokoj strani ugovornici da podnese rezultate navedenih Procjena uticaja na baštinu Centru za svjetsku baštinu, kako bi bile pregledane od strane savjetodavnih organa, prije preuzimanja bilo kakvih daljih obaveza;
8. Takođe zahtijeva od Visoke strane ugovornice da podnese Centru za svjetsku baštinu, do **1. decembra 2017. godine**, ažurirani izvještaj o stanju zaštite kulturnog dobra i o sprovođenju navedenog, kako bi isti bio razmotren na 42-om zasijedanju Komiteta svjetske baštine u 2018. godini.